

Kris Spinhoven Schilderijen

Kris Spinhoven Schilderijen

Willem den Ouden Stichting, 2018

© 2018 Kris Spinhoven (beeld)

© 2018 Peter Hecht (tekst)

Fotografie Kris Spinhoven

Lithografie BFC, Bert van der Horst, Amersfoort

Vormgeving Huug Schipper, Studio Tint

Productie Drukkerij Van Deventer, 's Gravenzande

Uitgever Willem den Ouden Stichting

ISBN 978 90 824410 1 7

Je ziet iets en blijft staan

Eeuwenlang hebben kunstenaars het landschap op twee fundamenteel verschillende manieren benaderd. De zichtbare wereld stond centraal, maar de ene groep meende dat de natuur moest worden weergegeven zoals zij zou kunnen zijn, dat wil zeggen, vervolmaakt, en de andere dat zij moest worden weergegeven zoals zij is. Later groeide het besef, dat de persoonlijkheid van de kunstenaar in beide benaderingen hoe dan ook zichtbaar blijft. Sterker nog, dat de kwaliteit van het werk juist in die persoonlijke manier van zien en schilderen is gelegen, waardoor de betekenis van de kunst meer in wat zij uitdrukt dan in haar vermogen tot nabootsing moet worden gezocht.

De kunstopvatting die de natuur wilde verbeteren, is in de loop van de negentiende eeuw van het toneel verdwenen, maar de wens om de zichtbare werkelijkheid te willen weergeven hield stand. Het vermogen om dat te kunnen doen werd zelfs vele malen groter. Er kon nu buiten worden geschilderd, *sur le motif*, zoals dat heette, omdat de verf niet meer in het atelier hoefde te worden aangemaakt maar kant en klaar in tubes kon worden meegenomen. Die doorgaans kleine, in de openlucht gemaakte studies waren voor de kunstenaar zelf bedoeld en niet om te verzamelen, hoewel zulke schetsen van bijvoorbeeld Constable of Corot nu dikwijls meer bewondering oogsten dan de daarop gebaseerde schilderijen. En voor wie zoekt naar de spontane uit-

drukking van hun natuurbeleving, biedt zo'n schets ook meer. Inmiddels wordt de olieverfschets als een zelfstandige kunstvorm gezien.

Kris Spinhoven is een meester in dat snel en buiten schilderen. Want snelheid hoort erbij, omdat vooral het licht op het landschap voortdurend verandert. Wie niet voortmaakt, moet opnieuw beginnen. Een olieverfschets die niet binnen enkele uren af is, moet vaak worden opgegeven, dat wil zeggen: worden weggegooid, omdat het licht te zeer veranderd is of zelfs helemaal verdwenen. Ook een wolk moet in één keer goed worden getroffen, want bij een volgende blik omhoog, kan zij alweer anders zijn of elders staan. Een zonsondergang wacht evenmin tot de schilder klaar is, die duurt maar een minuut of twintig. En in de winter komt de schemering vroeg. Verschillende soorten loof en de wind in bladeren en bomen, of de wind in graan of gras: welke afkortingen moet een kunstenaar zich eigen maken om zo iets weer te kunnen geven of ons te laten zien hoe zo iets voelt?

Afgezien van een geweldig technisch kunnen en een weloverwogen strategie om met het belangrijkste en meest veranderlijke te beginnen, vraagt deze manier van werken ook om een heel grondige kennis van het landschap in kwestie. Al het werk

Colline du Thaud • januari 1997 • 20 x 25 cm

dat voor deze gelegenheid is bijeengebracht, is dan ook in de loop van twintig jaar in dezelfde streek in de Franse Vooralpen ontstaan. Spinhoven en haar man Tom Eijsbouts kwamen daar ruim dertig jaar geleden min of meer toevallig terecht en beschikken er over een klein huis in het dorpje Mens.

De eerste tien jaar schilderde zij daar nog geen landschappen maar portretten en werkte zij ook meer in Amsterdam. Maar nu is Kris Spinhoven de schilder van de streek rond Mens en heeft zij zich dat landschap volkomen eigen gemaakt. Eerst waren haar schilderijen nog wat tekenachtig van stijl en vaak ook wat somber van toon. Tegenwoordig is haar werk los en vrij geschilderd en veel lichter. Ook is het, afhankelijk van het seizoen, veel kleurrijker geworden.

De *Colline du Thaud* uit 1997 is bijna twintig jaar ouder dan *De bergen van de Matheyzine*, en ik dacht dat die twee schilderijen mooi lieten zien hoe Spinhovens schildertrant van droog in smeug is veranderd. Maar, legde zij uit, *in januari, toen de Colline du Thaud werd geschilderd, vroor het nog keihard en was de verf bijna niet te gebruiken, zo stug, terwijl ik in maart, toen De bergen van de Matheyzine geschilderd werd, al zonder handschoenen in de zon kon werken*. En dat de *Colline du Thaud* wat somber oogt, dat klopt, *maar ik schilderde toen nog op een donkere grond*.

Met andere woorden: techniek en weersomstandigheden zijn belangrijker dan je denkt. Toch is er wel degelijk ook iets met de manier van schilderen gebeurd. *Les Sagnes* uit 2016 is typisch recent werk en zo vrij schilderde Spinhoven vroeger niet. Het schilderen lijkt nu vanzelf te gaan en het penseel registreert moeiteloos wat de schilder wil: de sneeuw is zacht en diep en wie dat ooit heeft meegemaakt, voelt dat het smelten is begonnen. Het wit bevat, net als in het echt, een enorme rijkdom aan kleur, de takken en twijgjes in onderscheiden soorten bruin zijn overtuigend in steno genoteerd. En van een stuk zeer blauwe lucht boven een bos dat ook in de winter groen blijft, is de schilder bepaald niet bang.

Nooit anders dan nuchter en nauwkeurig waarnemen, maar het vak intussen zo beheersen dat het schilderen geen inspanning meer lijkt te vragen. Daarbij sterk genoeg zijn om nergens in routine te vervallen en steeds weer iets nieuws te willen proberen. Het felle geel van een veld met koolzaad, een boom die eenzaam in het midden van de compositie staat, wolken en luchten die losser en losser worden. Een volle maan die een zilveren licht werpt op een gouden graanveld: je moet maar durven. Het *Korenveld in Villard Touage* is een landschap zonder horizon, maar diep genoeg om erin te kunnen verdwijnen.

De bergen van de Matheyzine • maart 2014 • 20 x 30 cm

Les Sagnes • maart 2016 • 35 x 35 cm

Berm • augustus 2013 • 29 x 18 cm

Of neem dat stukje berm met alle mogelijke bloemen, een schilderijtje waar Spinhoven zelf nogal van houdt. Het is een heel gecompliceerde studie in verschillende soorten groen met veel verschillende vormen, geschilderd in gezelschap van een vlin- der die tijdens het werken op haar hand was komen zitten en daar ook bleef. Zoiets zou hebben kunnen storen, maar deed dat niet. Volledige concentratie en een geluismoment. Zo'n moment waarin een kunstenaar zich in zijn werk verliest. Want als je lekker werkt, *schilder je je stemming eruit*.

Een kunsttheorie heeft Spinhoven niet: *zien is het belangrijkste*. Een motief merk je op: *je ziet iets en blijft staan*. De opleiding aan de Koninklijke Academie in Den Haag, waar Spinhoven studeerde, kon haar wat dat betreft niet zoveel brengen. Je leert door te kijken, ook naar het werk van andere kunstenaars, van kunst in musea. Constable en Corot spelen een rol. De land- schappen van Wouter van Troostwijk maakten grote indruk, die van Redon doen ertoe. Van Gogh, Hodler en Vallotton wor- den bewonderd. Mondriaan en Hockney ook. De lat ligt hoog en voor wie het werk van deze schilders kent, is duidelijk dat het allemaal kunstenaars zijn die een zekere naïveteit behielden, die durfden op te merken wat ze zagen, ook als dat lastig of in strijd met de conventies was. Hun kunst is als goed onderzoek: gebaseerd op wat de onderzoeker opvalt en niet op wat hij al dan niet in opdracht heeft bedacht.

Drie schetsen op één enkele dag in november 2014 vanuit Montvallon geschilderd: dat kan alleen als de schilder zijn tech- niek volkomen beheerst en ook de geringste natuur een onder- werp is geworden. In dit geval draaide Spinhoven om haar as: drie uitzichten vanaf dezelfde plek, bij sterk veranderend licht en een onrustige bewolking. En zoals altijd bij goeie schilders het geval is, herkent een geofend oog haar hand meteen. Het is haar manier van schilderen, het is haar palet, en meest van al: haar temperament.

Peter Hecht

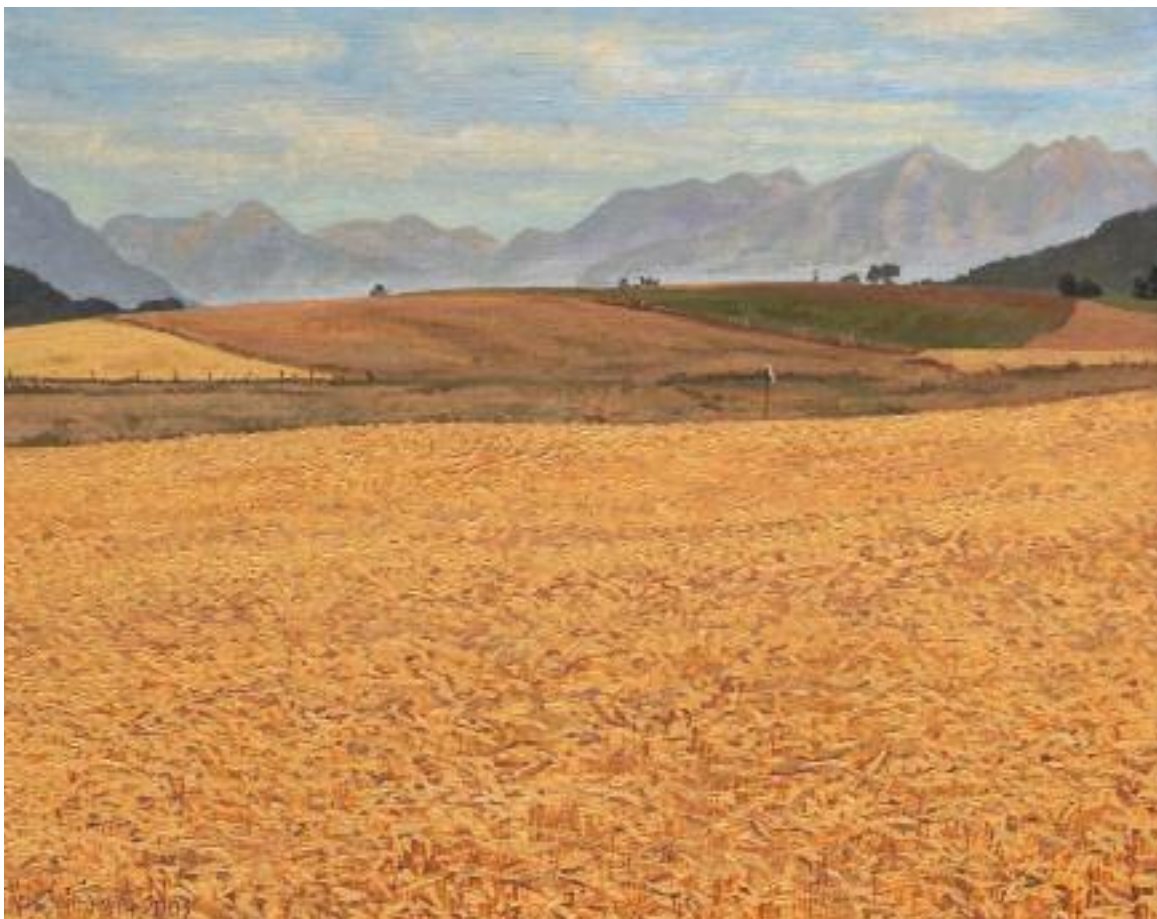

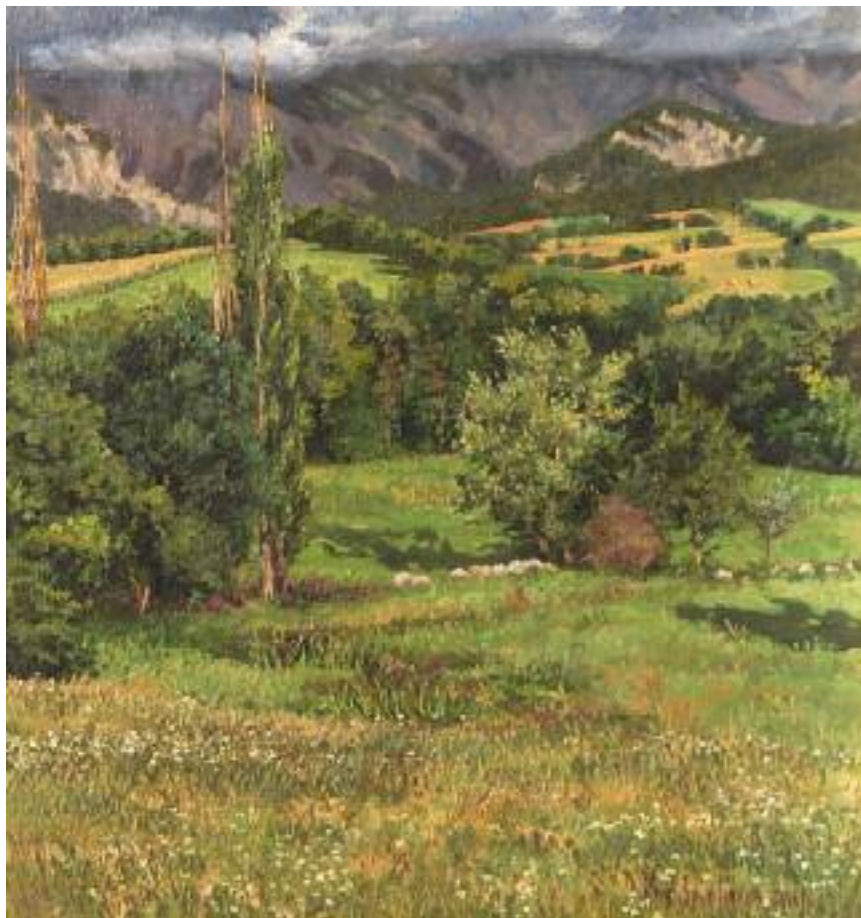
Droogte • zomer 2003 • 22 x 20 cm

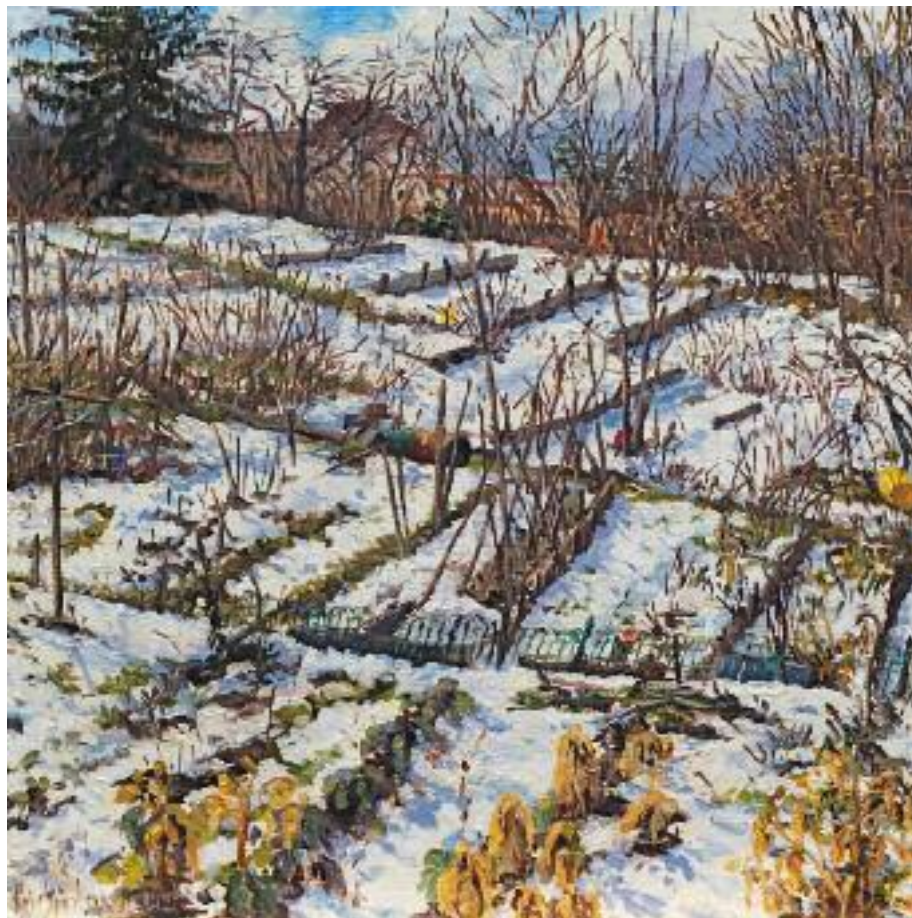

Volle maan • 19 augustus 2005, 22.00 u • 19 x 25 cm

De voet van de Obiou • augustus 2011 • 33 x 31 cm

Tuintjes Mens • februari 2012 • 35 x 35 cm

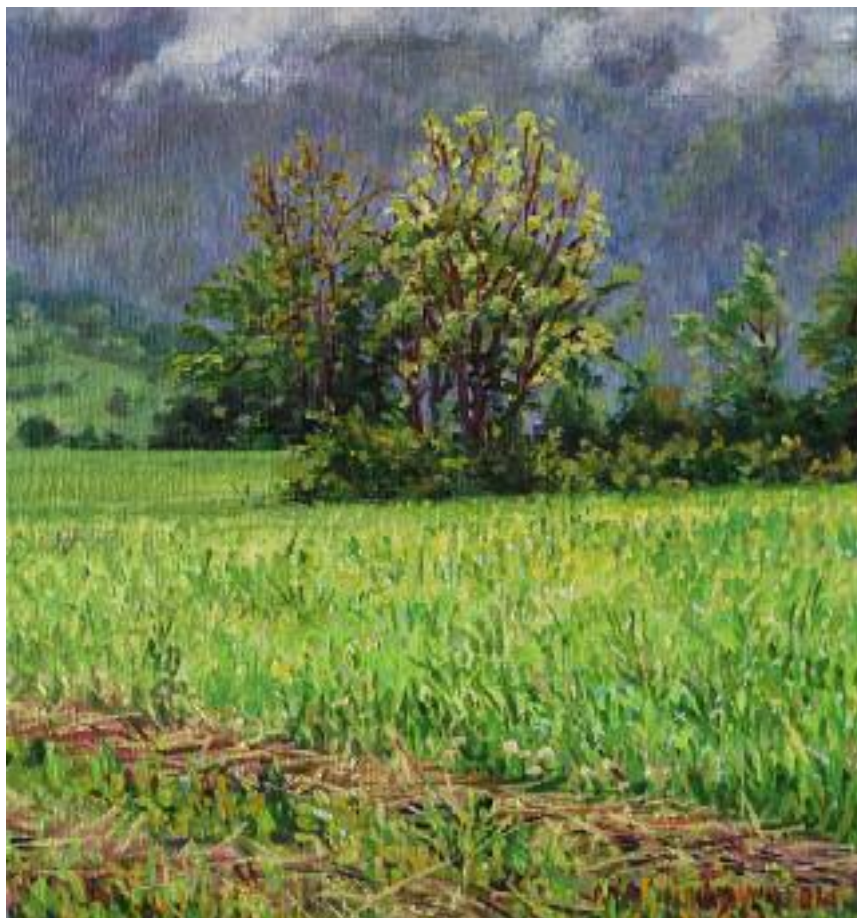

La Combe d'Andrieu • juli 2013 • 21 x 23 cm

Col du Thau • november 2014 • 19 x 25 cm

Serre des Neuf Eglises • november 2014 • 19 x 25 cm

Montvallon • november 2014 • 19 x 25 cm

De vlakte van Prébois • augustus 2015 • 31 x 41 cm

Col de Cornillon • oktober 2015 • 19 x 25 cm

Gezicht op de wijnvelden van Roissard • oktober 2017 • 35 x 35 cm

Les Sagnes • oktober 2017 • 25 x 20 cm